

5 İyun - Su təsərrüfatı və meliorasiya işçiləri günüdür

Su təsərrüfatı və meliorasiya sahəsində həyata keçirilən layihələr əhalinin yaşayış səviyyəsinin, sosial rifahının yüksəlişinə xidmət edir



Elbrus PAŞAYEV,
“Azdövsütəslayihə” institutunun direktoru,
Azərbaycan Respublikasının Əməkdar
mühəndisi, texnika elmləri namizədi.

Təmali müasir Azərbaycan dövlətinin qurucusu, ümummilli liderimiz Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş və böyük uzaqgörənliklə hazırlanmış ölkəmizin milli inkişaf strategiyasının onun layiqli davamçısı Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla reallaşdırılması respublikamızın siyasi, iqtisadi, sosial, mədəni, bir sözlə, bütün sahələrdə yüksək nəticələr əldə etməsinə, ölkəmizin beynəlxalq aləmdə öz nüfuz və qüdrətinin durmadan artmasına səbəb olmuşdur.

Mübalihəsiz demək olar ki, respublikamızda bütün sahələrin, o cümlədən də qeyri-neft sektorunun hərtərəfli, kompleks şəkildə inkişaf etdirilməsi ölkə rəhbərliyinin həmişə diqqət mərkəzində olmuşdur. Məhz elə buna görə də respublikamızda bu istiqamətdə konkret addımlar atılır, vaxtaşırı müxtəlif proqramlar, layihələr və tədbirlər hazırlanaraq həyata keçirilir.

Bu baxımdan, Prezident cənab İlham Əliyevin təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə hazırlanan və müvəffəqiyyətlə həyata keçirilən Dövlət proqramları olduqca mühüm əhəmiyyət kəsb edir ki, bunlara da misal olaraq “2008-2015-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında yoxsulluğun azaldılması və davamlı inkişaf Dövlət Proqramı”nı, “2008-2015-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında əhalinin ərzaq məhsulları ilə etibarlı təminatına dair”, “Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı”nı, “Azərbaycan Respublikası regionlarının 2019-2023-cü illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı”nı və sairə bu kimi Dövlət proqramlarını göstərə bilərik.

Ölkəmizin iqtisadi baxımdan inkişafına, əhalinin sosial rifahının və yaşayış səviyyəsinin yüksəlişinə rəvac verən bu Dövlət proqramlarının icrası və tam həyata keçirilməsi üçün vacib olan şərtlərdən biri ölkəmizdə kənd təsərrüfatının və aqrar sahənin müasir tələblər səviyyəsində inkişaf etdirilməsidir. Bu gün ölkəmizin müasir səviyyədə inkişaf etməsində kənd təsərrüfatının və aqrar sahənin olduqca əhəmiyyətli rola malik olması danılmaz bir faktır. Kənd təsərrüfatının və aqrar sahənin inkişafı xüsusilə ölkə əhalisinin sosial rifahının yaxşılaşması üçün olduqca mühüm əhəmiyyət kəsb edən bir amildir. Odur ki, ölkəmizdə kənd təsərrüfatının və aqrar sahənin daha da inkişaf etdirilməsi istiqamətində vaxtaşırı mühüm işlər görülür.

Kənd təsərrüfatının və aqrar sahənin inkişaf etdirilməsinin ən mühüm şərtlərindən biri torpaqdan maksimum dərəcədə səmərəli istifadə etməkdir. Elə möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyev də çıxışlarının birində torpaqlardan səmərəli istifadə olunmasının vacibliyini qeyd edərək demişdir: **“Kənd təsərrüfatının və aqrar sahənin inkişafı üçün lazımı tədbirlər görülməlidir”.**

Kənd təsərrüfatı və aqrar sahənin hərtərəfli, davamlı və dinamik inkişaf etməsində isə meliorasiya və su təsərrüfatının rolu danılmazdır. Belə ki, ərazisinin böyük hissəsi arid zonada yerləşən respublikamızda torpaqları vaxtaşırı suvarma suyu ilə təmin etmədən, müasir suvarma texnologiyalarından istifadə etmədən, ərazidəki torpaqlarda müxtəlif meliorativ tədbirlər aparmadan torpaqları əkin dövriyyəsinə cəlb etmək, torpaqlardan yüksək məhsuldarlıq əldə etmək mümkün deyildir. Digər tərəfdən isə respublikamızın ərazisində şirni su ehtiyatlarının az olması torpaqların suvarılması zamanı sudan kifayət qədər səmərəli istifadə olunmasını, su itkilərinin maksimum dərəcədə azaldılması zərurətini ortaya qoyur ki, bu problemlərin də həlli məhz meliorasiya və su təsərrüfatı mütəxəssisləri tərəfindən aradan qaldırılmalıdır.

Bu faktorları nəzərə alaraq, ölkəmizin meliorasiya və su təsərrüfatı mütəxəssisləri qarşısında su ehtiyatlarının idarə olunmasının təkmilləşdirilməsi, onlardan səmərəli istifadə edilməsi, meliorasiya və irriqasiya sistemlərinin iş rejimlərinin yaxşılaşdırılması və onların potensialının gücləndirilməsi, suvarma və kollektor-drenaj şəbəkələrinin bərpası, yenidən qurulması və tikintisi, çaylarda sel və daşqınlara qar-

şı mübarizə tədbirlərinin davam etdirilməsi, qış otluqlarının su təchizatı sistemlərinin bərpası və yenidən qurulması, suvarılan torpaq sahələrinin su təminatının yaxşılaşdırılması üçün su anbarlarının və suvarma kanallarının tikintisi, suvarmada suya qənaətedici texnika və texnologiyaların tətbiqinin genişləndirilməsi, əkin sahələrinin su təchizatının yaxşılaşdırılması məqsədilə subartezian quyularının qazılması və mövcud quyuların bərpa olunması kimi olduqca mühüm və konkret vəzifələr qoyulmuşdur.

Kənd təsərrüfatı və aqrar sahənin inkişafında öz rolunu düzgün qiymətləndirən ölkə melioratorları onların qarşısına qoyulan vəzifələrin öhdəsindən layiqincə gəlirlər. Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı ASC-nin rəhbərliyi altında bütün bəziq və imkanlarını səfərbər edən ölkə melioratorları yüksək əzmkarlıqla respublikamızın Prezidenti cənab İlham Əliyevin tapşırığı və tövsiyələrini rəhbər tutaraq meliorasiya və su təsərrüfatı sahəsində sosial-iqtisadi baxımdan olduqca mühüm və əhəmiyyətli layihələr həyata keçirir, respublikamızda kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalının artırılması, yeni əkin sahələrinin dövriyyəyə verilməsi, torpaqların normal suvarma ilə təmin olunması, bir sözlə, kənd təsərrüfatının və aqrar sektorun müxtəlif sahələrinin inkişaf etdirilməsi üçün qarşıya qoyulan bütün vəzifələri vaxtında və keyfiyyətlə icra edirlər.

Respublikamızda kənd təsərrüfatı və aqrar sahənin inkişafı istiqamətində mühüm rol oynayan müxtəlif meliorasiya və su təsərrüfatı obyektlərinin əksəriyyətinin layihə-smeta sənədləri **Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı ASC rəhbərliyi altında fəaliyyət göstərən Su Təsərrüfatı Obyektlərinin Layihələndirilməsi üzrə Azərbaycan Dövlət İnstitutu - “Azdövsütəslayihə” İnstitutunun** əməkdaşları tərəfindən işlənilib hazırlanır.

Ötən il institutun kollektivi tərəfindən ölkəmizdə qeyri-neft sektorunun, xüsusən də kənd təsərrüfatı sahəsinin və aqrar sektorun inkişafında mühüm rol oynayacaq müxtəlif meliorasiya və su təsərrüfatı obyektlərinin layihələri işlənilib hazırlanmışdır ki, bunlara da misal olaraq “Ağsu rayonunda əkin sahələrinin su təminatının yaxşılaşdırılması üçün Qazanarx kanalının yenidən qurulması”, “Ağstafa rayonunun Muğanlı kəndinin əkin sahələrinin suvarma suyu ilə təminatının yaxşılaşdırılması işlərinin layihə-smeta sənədlərinin hazırlanması”, “Biləsuvar rayonunun Çinarlı təsərrüfatının əkin sahələrinin suvarma suyu ilə təminatının yaxşılaşdırılması”, “Masallı rayonunda 3330 ha əkin sahəsinin suvarma suyu ilə təminatının yaxşılaşdırılması məqsədilə 37 kiçik sututarında zəruri təmir-bərpa işlərinin aparılması”, “Əhalisi 736 min nəfərə yaxın olan 41 şəhər və rayonun 254 yaşayış məntəqəsində əkin sahələrinin və əkin üçün istifadə olunan həyətəni torpaq sahələrinin suvarma suyu ilə təminatının yaxşılaşdırılması, yeni suvarılacaq torpaqların suvarma suyunun təminatının təmin edilməsi məqsədilə magistral və paylayıcı suvarma şəbəkəsinin tikintisi”, “Araz çayının yeni qolundan suyun yeni suvarılacaq torpaq sahələrinə verilməsi üçün paylayıcı kanalların tikintisi (I mərhələ ərazisində qrunut sularının aşağı salınması tədbirləri)”, “Biləsuvar rayonunda 1090 ha yeni əkin sahəsinin suvarma suyu ilə təmin olunması və kollektor-drenaj sisteminin tikintisi tədbirlərinin layihə-smeta sənədlərinin hazırlanması”, “Ağcabədi və Goranboy rayonlarında əkin sahələrinin və əhalinin içməli suya tələbatının ödənilməsi üçün subartezian quyularının layihələndirilməsi və qazılması” işlərini göstərmək olar. Həmçinin “Cəbrayıl rayonunun Cocuq Mərcanlı kəndində əkin sahələrinin suvarma suyu ilə təmin edilməsi məqsədilə magistral və paylayıcı suvarma şəbəkəsinin tikintisi”, “Araz çayının yeni qolundan suyun yeni suvarılacaq torpaq sahələrinə verilməsi üçün paylayıcı kanalların tikintisi (I mərhələ ərazisində qrunut sularının aşağı salınması tədbirləri)”, “Biləsuvar rayonunda 1090 ha yeni əkin sahəsinin suvarma suyu ilə təmin olunması və kollektor-drenaj sisteminin tikintisi tədbirlərinin layihə-smeta sənədlərinin hazırlanması”, “Ağcabədi və Goranboy rayonlarında əkin sahələrinin və əhalinin içməli suya tələbatının ödənilməsi üçün subartezian quyularının layihələndirilməsi və qazılması”, “Yuxarı Şirvan kanalının Turyançayla kəsişməsində dükerin yumaya qarşı mühafizəsi üçün Barrağ fiksatorunun təmir-bərpa işləri”, “Lənkəran rayonu ərazisində su təsərrüfatı obyektlərinin bərpası və rayon ərazisindəki çayların sahilbərkitmə işləri daxilində nəzərdə tutulan obyektlər (Ulumçay çayı)” “Astara rayonunun Astara və Pensərçay çaylarında sahilbərkitmə işləri (Astara çayı)”, “Astara rayonunun Pensərçay çayında sahilbərkitmə işləri ilə bağlı tədbirlər”, “Şəmkiçay maşın kanalının II növbəsinin tikintisinin davam etdirilməsi və III növbəsinin layihə-smeta sənədlərinin hazırlanması”, “Saatlı rayonunun əkin sahələrinin su təminatının yaxşılaşdırılması üçün Kür çayından əlavə suyun verilməsi”, “Qusar rayonu Zuxul kəndinin həyətəni və əkin sahələrinin su təminatının yaxşılaşdırılması işlərinin layihə-smeta sənədlərinin hazırlanması” və sairə bu kimi obyektlər gərgin əməyimizin məhsuludur.

Bundan başqa, institutumuzun mütəxəssisləri tərəfindən respublikamız ərazisində onlarca su təsərrüfatı və meliorasiya obyektlərinin təmir-bərpası üçün layihə-smeta sənədləri tərtib olunmuş və inşa edilən su təsərrüfatı və meliorasiya obyektlərində müəllif nəzarəti işləri aparılmışdır.

16 aprel 2014-cü il tarixdə ölkə Prezidentinin “Aqrar sahədə idarəetmənin tək-

milləşdirilməsi və institusional islahatların sürətləndirilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında” fərmanına əsasən respublikamızın müxtəlif regionlarında aqrarparkların yaradılmasına başlanılıb. Aqrarparkların yaradılması ölkəmizdə kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı, emalı, logistikası və satışından tutmuş ondan son məhsulun alınmasına qədər olan bütün istehsal proseslərinin bir ərazidə qurulmasına, buradakı məhsulların istehsalına çəkilən xərclərin aşağı düşməsinə, keyfiyyətinin isə yüksəlməsinə, kənd təsərrüfatı məhsullarının məhsuldarlığının artmasına, milli brendlərin yaradılmasına, onların ixrac ərazisinin daha da genişlənməsinə, aqrar sahə üzrə savadlı mütəxəssislərin yetişməsinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir edəcəkdir. Ölkə iqtisadiyyatının, qeyri-neft sektorunun inkişafında mühüm rol oynayacaq bu aqrarparkların salınmasında “Azdövsütəslayihə” İnstitutunun kollektivinin də əməyi olmuşdur. Belə ki, yaradılması nəzərdə tutulan aqrarparkların ərazisini suvarma suyu ilə təmin etmək üçün ötən il institutumuzun əməkdaşları tərəfindən bir sıra layihələrin, konkret olaraq isə “Qobustan rayonunun Qaracüzlü kəndi yaxınlığında yaradılmış Aqrarparka məxsus 998 hektar torpaq sahəsinin suvarma suyu ilə təmin edilməsi”, “Goranboy rayonunun Erkəc kəndi ərazisində yaradılacaq aqrarparkın suvarma suyu ilə təmin edilməsi”, “Yevlax və Goranboy rayonları ərazisində 3120 ha əkin sahəsi olan təsərrüfatın suvarma suyu ilə təmin edilməsi”, “Ağcabədi rayonunda 2500 ha əkin sahəsi olan təsərrüfatın suvarma suyu ilə təmin edilməsi”, “Ağcabədi rayonunda yaradılan aqrarparkın 850 ha əkin sahəsinin suvarma suyu ilə təmin edilməsi”, “Füzuli rayonu ərazisində 1200 ha əkin sahəsi olan təsərrüfatın suvarma suyu ilə təmin edilməsi”, “Xəzər və Pirallahı rayonlarının zeytun və badam bağları salınacaq ərazilərində torpaq sahələrinin suvarma suyu ilə təmin edilməsi (III mərhələ)”, “Tovuz rayonunun Düz Qırıqlı kəndində yaradılan aqrarparkın əkin sahələrinin suvarma suyu ilə təmin edilməsi” obyektlərinin layihə-smeta sənədləri yüksək keyfiyyətlə tərtib olunaraq sifarişçiyə təhvil verilmişdir.

Bütün dünyanı öz cənginə almış koronavirus pandemiyasının respublikamızda geniş yayılmasının qarşısının alınması məqsədilə ölkəmizdə təbii olunan xüsusi karantin rejimi ilə əlaqədar Nazirlər Kabineti tərəfindən qəbul edilən müvafiq qərarlara uyğun olaraq “Azdövsütəslayihə” institutunun da əməkdaşlarının işə çıxmasına məhdudiyətlər qoyulmuşdur. Müəyyən olunmuş kvota əsasında məhdud sayda əməkdaşlarını işə cəlb etməklə öz fəaliyyətini davam etdirən institut qısa müddət ərzində müasir İKT-nin verdiyi imkanlardan maksimum istifadə etməklə evdə qalmaq məcburiyyətində olan işçilərini virtual olaraq iş prosesinə cəlb etmiş və beləliklə də institutun kollektivi faktiki olaraq öz istehsalat ritmini bərpa edə bilmişdir. Belə bir qeyri-adi, mürəkkəb şəraitdə çalışmalarına baxmayaraq, hazırda institutun mütəxəssisləri tərəfindən “Şəmkiçay Maşın kanalının tikintisi (II növbə) - kanalının zonasında paylayıcı kanalların tikintisi”, “Lənkəran rayonunun ərazisində su təsərrüfatı obyektlərinin bərpası və rayon ərazisindəki çaylarda sahilbərkitmə işləri daxilində nəzərdə tutulan obyektlərin tikintisi”, “Saatlı rayonunun sahələrinin su təminatının yaxşılaşdırılması üçün Kür çayından əlavə suyun verilməsi işlərinin layihə-smeta sənədlərinin hazırlanması”, “Bərdə təsərrüfatı üzrə 1500 hektar sahənin suvarma suyu ilə təminatı tədbirlərinin layihə-smeta sənədlərinin hazırlanması”, “Azərbaycanın rayonlarında su təchizatının yaxşılaşdırılması məqsədilə 400 ədəd subartezian quyularının qazılması”, “Araz çayının yeni qolu vasitəsi ilə yeni suvarılan torpaqların istifadəyə verilməsi (magistral kanalın sutullayıcısının tikintisi)”, “Şəmkiçay təsərrüfatlararası paylayıcı kanalının tikintisi altına düşən torpaq sahələrinin rəsmiləşdirilməsi”, “Şəmkiçay maşın kanalının II növbəsinin tikintisi zonasında paylayıcı kanalların tikintisi altına düşən torpaq sahələrinin rəsmiləşdirilməsi”, “Qazax rayonunun Xanlıqlar, Kəmərlər, Aslanbəyli, Qaymaqlı və II Şıxlı kəndlərinin əkin sahələrini su ilə təmin etmək məqsədilə su nasos stansiyalarının və yeraltı suvarma şəbəkələrinin bərpası (II Şıxlı təsərrüfatı üzrə)” və digər bu kimi obyektlərin layihə-smeta sənədləri uğurla işlənilib hazırlanır.

İnanırıq ki, Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin dəyərli tövsiyələri əsasında layihə-smeta sənədləri işlənilib hazırlanan meliorasiya və su təsərrüfatı obyektlərinin tikilərək istismara verilməsi ölkəmizdə kənd təsərrüfatı sahəsinin və aqrar sektorun inkişafına öz müsbət təsirini göstərəcək, respublikamızın davamlı inkişafına, ölkə əhalisinin yaşayış səviyyəsinin, sosial rifahının yüksəlişinə yardım edəcək, ölkəmizdə aparılan hərtərəfli islahatların uğurlu qazanmasına öz mühüm töhfəsini verəcəkdir.

5 İyun — Su təsərrüfatı və meliorasiya işçilərini əlamətdar gününün münasibətilə təbrik edir, onlara layiqli uğurlar arzulayırıq.